

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM I. YAZILI SINAVI (ÜLKE GENELİ ORTAK)
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

**SABAHA
OTURUMU**

Adı ve Soyadı : .....
Sınıfı / Şubesi : .....
Öğrenci Numarası : .....

Aldığı Puan

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100(yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 3 ve 4. sorular 10 puan; 1, 2, 5 ve 6. sorular 15 puan;
7. soru 20 puan değerindedir.

1. Aşağıda Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Teslim adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Arkada, ellerinde kendileri için hazırlanmış yiyecek paketleri, bekleyen gençlerden biri üçüncü defa olarak ona iskemlesini uzattı. Emin Bey teşekkür etti. Bu son dakikada yalnız kalacağını o kadar çok iyi biliyordu ki. Hiçbir fikrini dinletemediği bu insanlar arasında kendisini lüzumsuz ve hatta yabancı bulmaya başlamıştı. "Hayır." dedi, "Biraz gezinmek istiyorum."

Bu parçada Emin Bey'in yaşadığı çatışmayı parçadan örnek ifadelerle açıklayınız.

Örnek Cevaplar:

1-Emin Bey, iç çatışma yaşamaktadır. Çevresindekilerin onu anlamadığını, onlara hiçbir fikrini dinletemediğini ve kendisini onlara yabancı hissettiğini düşünmektedir.

2-Emin Bey çevresindeki insanlarla çatışma yaşamaktadır. Onların kendisini anlamadığını, onların yanında bile kendisini yalnız ve gereksiz hissettiğini düşünmektedir.

3-Emin Bey bu insanların arasında kendisini gereksiz ve yabancı hissediyor. Onlarla çatışma halindedir.

2-O zamana kadar bolluk içinde değildik ama Allah'a şükür darlık da görmemiştik. Seyit Efe, gideceği güne kadar hiçbir şeyimizi eksik etmemişti. Gittikten sonra da on beş gün boyunca evimizdeki bulgurumuz, yağımızla geçindik.

Bu parçadaki "geçinmek" kelimesinin anlamını bağlamdan hareketle yazınız. Bu kelimeyi, "uzlaşmak, anlaşmak" anlamına gelecek biçimde bir cümlede kullanınız.

Örnek Cevaplar:

1. Parçadaki "geçinmek" kelimesi, "yaşamak için gerekeni sağlamak" anlamına gelecek biçimde kullanılmıştır. Kitap okumayan insanlarla geçinmek hiç kolay değil.

2. Geçinmek, "eldekilerle yaşamını devam ettirebilmek" anlamındadır. Gençler, arkadaşlarıyla iyi geçinmelidir!

3. Parçadaki "geçinmek" kelimesi, "varlığını sürdürmek" demektir. Farklı görüşlere sahip olsalar da birbirleriyle geçinmeyi biliyorlardı.

3. Aşağıda Sabahattin Ali'nin Kamyon adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Bu kamyon, bu gitgide gözünde büyüyen, bütün hislerine alışamadığı ve ezici tesirler yapan korku makinesi kendisini bir kısıkaç gibi yakalamıştı. Buradan kurtulmasına imkân olmadığını sanıyordu. Gözleri alev alev olmuş, dört tarafına bakınıyor, etrafındaki köylülerin, ön sıralarda oturan efendilerin hep kendisine baktıklarını, biraz kımıldasa yakasına yapışacaklarını zannediyordu. Alnından yanaklarına doğru terler akıyor ve şakaklarındaki ayva tüylerini ıslatıyordu.

Bu parçada kahramanın ruhsal durumunu ifade eden iki özelliğini yazınız.

Örnek Cevaplar:

- 1- Korku ve tedirginlik yaşamaktadır.
Çaresizlik yaşamaktadır.
- 2- Kamyonun içinde kendisini umutsuz ve çaresiz hissetmektedir.
Bunalmıştır, sıkıntıdan terlemiştir.
- 3- Tüm gözlerin kendi üzerinde olduğunu düşünerek ürkek davranmaktadır.
Kendisini yalnız, korumasız ve çaresiz hissetmektedir.

4. Aşağıda Ömer Seyfettin'in Gizli Mabel adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Kapıyı çaldım, ihtiyar Arap açtı:

– Sütannem yok mu, diye sordum.

– Komşuda... Buyurun...

– Haydi, Karanfil Dadı. Git, koş, benim geldiğimi söyle. Yanımda da bir misafirim var. Bu gece sizde kalacağız, dedim.

İçeri girdik. Temiz fakat karanlık taşlıktan geçerek koca bir merdivenden çıktık. Misafir odasına genç Frenk bayıldı. Yerde güzel bir Acem halısı yayılıyordu. Duvarlar merhum hattat sütbabamın yadigâr bıraktığı levhalarla süslenmişti. Yastıklarına fes rengi perdelerin düştüğü sedirler kırmızı battaniyelerle örtülüydü. Karşı karşıya oturduk. Kafeslere hayran oldu.

Bu parçada millî ve manevi değerlerimizden hangisi öne çıkmaktadır? Parçadan hareketle açıklayınız.

Örnek Cevaplar:

- 1-Misafirperverlik öne çıkmaktadır. Burada eve misafir getirilen bir Frenk'ten bahsedilmektedir.
- 2-Misafire verilen değeri vurgulamaktadır. Misafirin eve getirilmesi ve misafir odasında ağırlanması bunu göstermektedir.
- 3-Misafir olarak gelen Frenk'e gösterilen özen ve bu misafirin evin duvarlarındaki hat lara hayran kalması vurgulanmaktadır.

5. Aşağıda Sait Faik Abasıyanık'ın Bir İlkbahar Hikayesi adlı hikayesinden bir parça verilmiştir.

(...)
Bütün kış hastalıktan başım kalkmamıştı. Sokağa çıksam başım dönerdi. Bu garip, yağmurlu, kara bulutlu, dörtte üçü kapanık havanın içinde öyle insanı avucuna alıp sıkın bir de ilkbahar, toprak, insan, çayır, ağıl kokusu vardı ki içimden hep bağırarak, ağlamak sonra kaskatı katılıp kalmak geçerdi.
Bir sabah gözlerim tavanda, daha henüz hava kararmamış, şıkır şıkır dışarı. Yer yatağımda yağmurun ne zaman başlayacağını düşünüyordum. Birdenbire odanın içinden parlak bir kuş geçti. Yatağımdan üstüne oturdum. Kuş bir daha geçti. Sonra sağdaki duvarda bembeyaz bir şerit oynadı, kayboldu. Gözlerimi ovaladım. Açtığım zaman duvarda bir parlak daire titreye titreye, sanki yerine yerleşmeye çalışıyordu. Bu, bir aynanın duvara vurmuş ışığından başka bir şey değildi.
Yataktan fırlayıp pencereye dikildim. Bizim evin yüksekteki bahçesi alttaki evin bahçesine bakardı. Odama ayna muhakkak oradan tutuluyordu. Pembe şeftali çiçeklerinin arasına bir hasıra oturmuştu. Arkasına bir sandalye koymuştu. On altı, on yedi yaşlarında bir kızdı. Pencerede kalakaldım. Elindeki aynanın ışığı gözümde değdikçe ellerimi yüzüme kapamıyor, gözlerimi kırpmadan dimdik bakıyordum.
(...)

Yukarıdaki hikâyenin olay hikayesi mi yoksa durum hikayesi mi olduğunu metinden örnek vererek açıklayınız.

Örnek Cevaplar:

1-Durum hikayesidir. Çünkü hikâyede olaydan ziyade kişinin içinde bulunduğu ruhsal durum vurgulanmıştır.

2-Bu hikâyede bir hastanın ruhsal durumu üzerinden durulduğu için durum hikayesi özellikleri vardır.

3-Durum hikayesine örnek gösterilebilir. Burada bir olaydan çok bir kişinin gözlemleri, iç dünyası yansıtılmıştır.

6. Aşağıda Rıfat Ilgaz'ın Şeker Kutusu hikayesinden ve Azra Erhat Mavi Yolculuk adlı gezi yazısından bir parça verilmiştir.

I.Metin

Dokundu Sevgi'nin kapısındaki zile... Ev, tıklım tıklım misafirdi, bir yılgınlık çöktü içine. Elindekileri kapıdan verip gitse, ne iyi olurdu! İster istemez girdi içeri, merdivenleri çıktı. Çiçekleri uzattı nişanlısına. Çiçekler, şeker kutusundan daha çok ilgilendirmişti Sevgi'yi. Kutu çiftler çiftler sarılı olduğu için, ne biçimi belli oluyordu ne içindeki aynası. "Hele kâğıtları bir sıyırsın!" diye düşündü. "Bayılır o zaman!"
Tam yirmi lira yalnız kutusuna vermişti. Lacivert kadife kapağın içinde, yürek biçimi pırıl pırıl bir ayna vardı ki, hele bir açsın kutuyu!

II.Metin

Eşyalarımız, kumanyamız ve 17 kişilik grubumuz koca bir otobüse zor sığıdı. Kuşadası'na öğleden sonra varabildik ancak. Kuşadası yusuvarlak bir koyun yamacına konmuş, Söke'nin sayfiyesi, şirin bir kasabadır. Koyun ortasında yıkık bir Osmanlı kalesiyle bir adacık görülür. Kuşadası işte budur. Kuşları bir zamanlar bol muydu ki Kuşadası denmiş bu adaya? Bugün adada kuşa pek rastlanmaz, birkaç yıl önce uzaktan dikkati çeken biri kalem gibi, öteki toparlak iki ağacı bile göze görünmeyecek kadar keleş olmuş. Kuşadası'nda birkaç kumsal, kıyı kahveleri, lokantaları, iki üç tane de temiz otel var. Bir koy ötede Kadınlar Hamamı denilen plajın son iki yılda epey geliştiğini gördük. Ama Öküz Mehmet Paşa hanı olduğu gibi duruyor. 18'nci yüzyıldan kalma bu güzel yapı bir onarılsa, Kuşadası kumsalları, kıyıları bir de tarih anıtlarıyla önemli bir gezgin yeri olabilecek.

Bu parçaların üslup özellikleri ile ilgili iki farklılığı yazınız.

Örnek Cevaplar:

1- I.parçada öznellik, II.metinde ise nesnellik ağır basmaktadır. I.metinde daha çok mecaz anlamlı sözcükler, II.metinde ise gerçek anlamlı sözcükler kullanılmıştır.

2- I.metinde sanatsal bir dil, II.metinde didaktik bir dil kullanılmıştır. I.metinde kurgusal ifadeler vardır, II.metinde ise gerçekçi bir anlatım söz konusudur.

3- I.metin öyküleyici ve betimleyici anlatımla yazılmıştır. II.metinde açıklayıcı anlatıma da başvurulmuştur.

Sorular Abdullah KÜÇÜK tarafından hazırlanmıştır.

7.Anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını kullanarak “sorumluluk” konusu ile ilgili kısa bir deneme yazınız.

(Yazınız; cümle sayısı, özgünlük, konunun işlenmesi, imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

Örnek Cevaplar:

SORUMLULUK

Sorumluluk, her insanın bazı amaçlar uğruna yerine getirmesi gereken görevlerdir. Her insan bir amaç uğruna dünyaya gönderilmiştir. Bu amaçlara ulaşabilmenin tek yolu da sorumluluklarımızı yerine getirmektir.

İnsan olarak, öğrenci olarak, evlat olarak birçok sorumluluğumuz vardır. Eğer sorumluluk sahibi bir insan olur, üzerimize düşen görevleri yerine getirirsek hem kendimiz mutlu olur hem de ailemize, çevremize ve milletimize fayda sağlamış oluruz. Örneğin bir öğrencinin en büyük sorumluluğu ders çalışmaktır. Ders çalışan bir öğrenci iyi bir üniversite ve meslek sahibi olur. Böylece hem vatanı için faydalı şeyler yapma imkanına sahip olur hem de kendisine ve ailesine daha refah bir ortam, daha lüks bir yaşam sunar.

Birey olarak sorumluluklarımızı bilmeli ve bu sorumlulukları yerine getirmeliyiz. Ayrıca çocuklarımıza da henüz küçük yaşlarda sorumluluk bilinci aşılamalı, onları hayata hazırlamalıyız. Unutmayalım ki sorumluluklarımızı yerine getirmek bize mutluluk getirecektir.